

Навчальна психолого-педагогічна практика

Прийоми активізації психічних пізнавальних процесів учнів на уроці

Присяжнюк Б.
UKR2B-20, факультет
укр. мови та
журналістики

План презентації

1. Методи привернення уваги учнів;
2. Методи концентрації уваги;
3. Створення мотивації запам'ятовування, попередження забування;
4. Формування якостей розуму;
5. Формування прийомів мислення;
6. Висновки щодо використання перелічених методів та прийомів
7. Список використаної літератури

Методи привернення уваги

- 1) Використання звернення до аудиторії («Любі друзі», «хлопці та дівчата», «шановні мої учні»).
- 2) Викладення цілей і основних моментів доповіді: це допоможе учням зрозуміти, що вони отримують з наступного уроку і сконцентруються на цьому.
- 3) Доречно використати парадоксальну ситуацію чи фразу, яка привернула би увагу і стосувалась би теми уроку.

Наприклад: «Вітаю вас, шановні учні. Сьогодні ми ми говоритимемо про І. Франка, його біографію, збірки творів та про нього як величну постать української літератури. Бо як говорив сам Іван Якович: «Література — се найвищий вицвіт людської цивілізації, найкраще її мірило»

Методи концентрації уваги

- 1) Конкретність.** Не можна занадто розсіювати увагу учня (наприклад, намагатись за раз пройти кілька збірок письменника, паралельно пояснюючи його біографію), адже він тоді банально не запам'ятає нічого.
- 2) Використання видів наочності** (фотографій, карт, таблиць, проєкцій)
- 3) «Правило краю».** Важливу інформацію розповідати на початку і кінці уроку, коли концентрація учнів найвища. Середину уроку краще зробити динамічною або різноманітнішою, можна трішки відійти від теми (наприклад, на початку уроку дати необхідну кількість теор. матеріалу, на середині зіграти гру, пов'язану з матеріалом, в кінці ще раз закріпити матеріал.

Створення мотивації запам'ятовування, попередження забування;

«Потрібно, щоб усі учні із самого початку бачили мету з усіма проміжними ланками й прагнули досягти її» – Я. Коменський

Аби дитина краще запам'ятала матеріал, потрібно, щоб він розглядався у **комплексі** з іншим матеріалом, а не так, що кожна тема береться автономно. Тому важлива **кластерність**, яку супроводжує метод **наочності** (наприклад, таблиця, яка демонструє взаємопов'язаність розвитку суспільства, відповідно і розвитку літератури залежно від розвитку засобів виробництва)

Аби попередити забування, варто розвивати **асоціативну пам'ять** учнів. Наприклад, для того, аби учні не плутались серед письменників, важливо пов'язати їх з цікавим фактом із їх біографії, тобто: «Леся Українка хворіла на сухоти і ледь не все життя провела на ліжку», «Іван Франко забув про своє весілля, бо знайшов цікавого вірша у кабінеті батька нареченої і переписував його», тощо.

Формування якостей розуму

Обов'язково потрібно формувати якості розуму учнів. **Якості розуму** це:

- 1) критичність розуму**, (вміння мислити діалектично, враховувати різні варіанти вирішення проблеми);
- 2) гнучкість розуму** (свобода від шаблонності, від упереджених припущень, здатність до пошуку нових рішень);
- 3) широта думки** (уміння охопити все питання в цілому, не втрачаючи всіх істотних деталей);
- 4) прудкість думки** (швидкість прийняття рішень, впевненість у собі)

Роблячи акцент на **важливості врахування думки інших людей, уникненню від шаблонного мислення, на врахуванні всіх обмежень та деталей**, можна значно підвищити ефективність мислення учнів.

Формування прийомів мислення

Прийоми мислення це:

- 1) **Аналіз** – здатність розбити образ на складові елементи, їх оцінка;
- 2) **Синтез** – здатність об'єднати складові елементи одного або різних образів, створити цілісний;
- 3) **Порівняння** – знаходження тотожностей і відмінностей елементів.
- 4) **Абстрагування** – здатність окремо розглянути властивість об'єкта
- 5) **Узагальнення** – здатність зробити висновок, виділення загального
- 6) **Конкретизація** – перехід від абстрактності до до узагальнення окремих образів, предметів
- 7) **Класифікація** – здатність до групування об'єктів у класи чи групи.
- 8) **Систематизація** - здатність розташовувати класи, предмети та явища у певній послідовності.

Відповідно, виконання учнями вправ, направлених на розуміння положення, наприклад **слова у системі мови, чи твору у системі жанрів, аналіз** цих самих слів та творів, встановлення **взаємозв'язку** між різними предметами, тощо, дозволить реально покращити розуміння учнями предмету, покращити швидкість та якість їх думок за рахунок розуміння ними усієї системи, а не окремих її елементів.

Список використаних джерел

1. <https://stud.com.ua/45792/ritorika/ritorika>
2. <https://naurok.com.ua/post/rozvitok-koncentraci-uvagi-uchniv-p-okolinnya-z-dievi-vpravi-ta-poradi>
3. http://mykolaivka-zosh.edukit.cn.ua/distancijne_navchannya/psihologiya/yakosti_rozumu/
4. <https://vseosvita.ua/library/umovi-uspisnogo-navcanna-rozvitok-zdibnostej-stvorennja-motivacii-do-navcanna-374956.html>
5. https://pidru4niki.com/17540906/psihologiya/zagalna_psihologiy_a